

NEWSLETTER

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

Jiří Weigl:

Pravice na Záhořově loži.
Vstane ještě?

Václav Klaus:

Zlobu pravdoláskevců jsem
očekával

Dieter Ameling:

Rehabilitace oxidu uhličitého

Otázka IVK: Jaké vidíte
výhledy z povolební
situace? (**Miloslav Bednář,**
Viliam Buchert, Lenka
Zlámalová, Michal Kubát,
Ondřej Šlechta)

Adam Bartoš:

Klausův úsvit nové republiky

Pravice na Záhořově loži. Vstane ještě?*

Jiří Weigl

výkonný ředitel Institutu
Václava Klause

V mottu dnešní diskuse se hovoří o pravici na Záhořově loži. Já mám pocit, že v nejbližší době ji čeká lože Prokrustovo a že po nadcházejících volbách bude ve své velikosti a vlivu podstatně zkrácena. V tomto očekávání asi nejsem sám. Kladu si však otázku, zda je očekávaný pokles významu naší pravice vývoj anomální a krátkodobý, nebo naopak trend objektivní a dlouhodobý.

Staré dobré časy

Ohlédneme-li se na uplynulých dvacet let naší samostatné České republiky, musíme konstatovat, že jim pravice dominovala. Levice reprezentovaná sociální demokracií u nás vládla pouze osm let, a to ještě měla jednobarevná Zemanova vláda nasazenou jistou ohlávku v podobě opoziční smlouvy, která pravicové ODS ponechala ve státě silný vliv. Pět vlád naproti tomu vedla pravicová ODS, jako dominantní síla české pravice.

To je výsledek velmi pozoruhodný a v našem regionu ojedinělý. Vynikne o to více, že se politická pravice u nás po pádu komunismu organizovala od nuly v prostředí, v němž na počátku neměla přirozenou sociální základnu. A prosadila se navíc ve svém liberálním, anglosaským politickým myšlením inspirovaném pojetí, čímž nenavazovala na pravicové tradice první Československé republiky.

V celém středoevropském regionu pravice bývala a dosud v našem okolí převážně je především konzervativní, opírající se spíše o venkov, tradiční hodnoty a křesťanské tradice, nacionalismus a antikomunismus a někdy navazující na autoritářské dědictví nedávné minulosti. Ideje svobody jednotlivce, volný trh a striktní demokraticismus nejsou pro ni zásadní.

Takové byly i dominantní pravicové síly za první republiky reprezentované agrární

stranou a do jisté míry i lidovci. Liberální pravice byla slabá a ochotná akceptovat i mnoho myšlenek socialistických.

Komunismus za čtyřicet let u nás podmínky pro přirozené obnovení tradiční pravice zlikvidoval. Kolektivizace totálně a trvale změnila venkov a učinila z něj baštu levice a znárodnění odstranilo vrstvu podnikatelů, živnostníků a vlastníků. Navíc se významně prohloubil ateistický charakter české společnosti. Taková společnost lidí závislých na státu a zvyklých na státní péči a dirigismus přirozeně musí inklinovat k socialismu a levici. Přesto byl u nás vývoj v uplynulých dvou dekadách jiný.

Budoucnost pravice proto

nevidím zcela ztracenou.

Její šance znovu přijde,

ale nebude to hned.

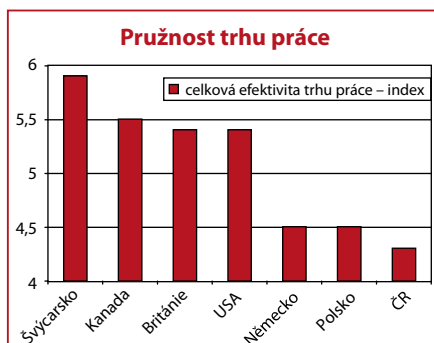
Je ohromnou zásluhou Václava Klause, že dokázal po listopadu 1989 využít spontánní masovou politickou angažovanost občanů proti totalitnímu režimu a na tomto základě vytvořit politickou stranu, jíž dal liberální pravicovou ideologii a dokázal o její správnosti přesvědčit širokou veřejnost. Podařilo se mu využít diskreditace socialistických myšlenek komunistickou praxí a přesvědčit naši společnost o nutnosti návratu ke kapitalismu. Rychlou privatizací a ekonomickou transformací vytvořil předpoklady pro to, aby pravice u nás získala i sociální základnu.

Tato moderní česká pravice Klausovy éry byla jiná než v minulosti. Měla oporu především ve městech, oslovovala hlavně mladší a vzdělanější generace, byla otevřená světu, avšak byla vlastenecká a sebevědomá. Václav Klaus dokázal zformulovat pravicovou vizi a předat ji široké veřejnosti. Bylo to unikátní souznění osobnosti a ducha doby, které pravici umožnilo dominovat české politice tak dlouho.

Politický apel

Obávám se však, že tato doba je minulostí. Nikoliv pouze proto, že Václav Klaus již není vůdcem pravice a jeho následovníkům se, zdá se, nedostává jeho erudice, vůdcovství a charismatu. V mezidobí jsme bohužel,

LISTOPADOVÝ GRAF IVK

Pramen: Global Competitiveness Report, 2012–2013

Institut Václava Klause o.p.s.

Šárecká 29
160 00 Praha 6
e-mail: office@institutvk.cz
www.institutvk.cz

IVK – Newsletter
Institutu Václava Klause
Registrace MK ČR E 11024
Periodicita: měsíčník
Datum vydání: 21. 11. 2013

* Vystoupení na semináři z cyklu „Hovory na pravici“, Praha, Akce D.O.S.T., 14. října 2013.

a to společným dílem pravice i levice, plně přejali katastrofický soudobý evropský společenský a ekonomický model, který u nás dopadl na velmi úrodnou půdu. A tak místo požadování svobody jednotlivce i podnikání u nás znovu dominuje spoléhání na stát a boj o dotace. Strany uplácejí voliče z veřejných prostředků a rozdíl mezi pravíci a levíci se stírá. Memento komunismu s generační výměnou vyvanulo, extrémně levicové myšlenky v novém, převážně zeleném a lidskoprávním balení ovládají veřejný prostor.

Evidentní oslabení pravice je proto logickým výsledkem tohoto vývoje. Ukazuje se, že liberální pravice je méně odolná a zakořeněná, než bývá pravice konzervativní. Přestože jsme si u nás zvykli říkat, že ODS bývala liberálně-konzervativní stranou, evidentně byla její konzervativní noha výrazně slabší. Proto došlo na pravici k rychlému

ideovému vyprázdňení politiky a ODS silně poškodily úkroky do středu, nebo tzv. široké rozkročení, o něž periodicky usilují někteří její vůdcové v marné snaze zvětšit svůj volební potenciál.

Cestu do budoucna vidím proto na pravici nikoliv v přebírání levicových a zelených témat a ideovém rozbředávání. Cestu vidím v konzervativním setrvávání na osvědčených hodnotách, vlastenectví, v oddanosti svobodě a volnému trhu.

Zdá se proto, že se vracíme k dlouhodobému normálu, k dominanci levice, etatismu, dirigismu a podřízenosti zahraničí. Děje se tak však ale v době zásadní krize

evropského společenského i integračního modelu. Rozdávát není z čeho, půjčovat si dále nelze. Jediná cesta je podnikatelská iniciativa, konkurenceschopnost a odpovědnost – tj. hodnoty, které hlásá pravice.

Budoucnost pravice proto nevidím zcela ztracenou. Její šance znovu přijde, ale nebude to hned. Bohužel musí přijít katarze, po níž – stejně jako po roce 1989 – pravice hodnoty a vize znovu získají celospolečenský apel. Cestu do budoucna vidím proto na pravici nikoliv v přebírání levicových a zelených témat a ideovém rozbředávání. Cestu vidím v konzervativním setrvávání na osvědčených hodnotách, vlastenectví, v oddanosti svobodě a volnému trhu. Jenom čitelná a vizionářská pravice má šanci v příhodnou chvíli oslovit veřejnost. Pod jakou to bude hlavičkou a s jakými lídry, to už je další otázka. ■

Zlobu pravdoláskevů jsem očekával

Václav Klaus

Zlobu pravdoláskevů jsem očekával, její míru nikoliv. Nutí mne to říci několik slov, i když do jisté míry za mne skvěle promluvil Tomáš Haas na Neviditelném psu (14. 10. 2013).

1. Že bych měl dostat Truman-Reaganovu medaili svobody, jsem neočekával a ani nijak jsem k tomu nepřispěl. Ještě počátkem září 2013 jsem nevěděl, že taková cena existuje.

2. Tuto cenu mi udělila nadace The Victims of Communism Memorial Foundation svým vlastním rozhodnutím. Tato nadace je organizačně i názorově blízko daleko známější Heritage Foundation, se kterou mám již dvě desetiletí velmi dobré vztahy. Mnohokrát jsem mluvil na jejich akcích. V závěru 90. let organizovala v deseti největších městech USA cyklus přednášek o svobodě (který pak vyšel knižně) – bylo to osm Američanů a z Evropy Margaret Thatcherová a já. Mimochodem, to jsem považoval za větší ocenění než dnešní cenu.

3. Tato medaile není medailí za disent, je medailí těm, kteří se s komunismem utkali a utkávají v nejrůznějších formách a způsobech. Není zúžením střetávání se s komunismem na jednu, u nás – po pádu komunismu – tak se prosadivší formu. Jako člověk, který komunismus prožil (skončil, když mi bylo 48 let), jsem od počátku nesoouhlasil s tím, že si u nás souboj s komunismem monopolizovala jedna skupina lidí. Jejich osobní odvahu nijak neumenšuji, polemizoval bych však s jejich vlastní inter-

pretací vlivu, jaký mělo jejich působení pro pád komunismu.

4. Nikdy jsem – na rozdíl od mnoha jiných – nebyl členem komunistické strany, a proto nemám žádný důvod to nějak krkolomně vysvětlovat či obhajovat.

5. V 60. letech jsem jako mladý, začínající ekonom pracoval v Šikově Ekonomickém ústavu ČSAV, který připravil tehdejší – relativně radikální – ekonomickou reformu, která nakonec vedla až k srpnu 1968 (reformu udělali ti o generaci starší, nijak se za jejího autora nepovažuji, spíše jsem ji velmi brzy začal kritizovat za její nedostatečnou hloubku). V té době jsem začal vedle odborných textů psát i publicistické texty, včetně známých komentářů v Literárních novinách s podpisem Dalimil.

6. V čístkách po srpnu 1968 jsem byl z Ekonomického ústavu ČSAV vyhozen jako „lídr nemarkxistických ekonomů“, který podle tehdejších výroků nebyl pouhým „revizionistou“, kteří chtěli komunismus reformovat (čili zlepšovat) – jako mnoho tehdejších reformátorů – ale který ho chtěl opustit. Byl jsem také zbaven možností dále učit na vysoké škole a mnoha dalších věcí. Bylo by dobré nevytvářet nějaké nové mýty a nepravdy.

7. Zaměstnání – proti mému předchozímu postavení velmi podřadné – jsem našel na nejnižším stupni bankovní hierarchie, na okresní pobočce SBCS (Státní banky československé). Odmítám tvrzení řady lidí, že museli dělat topiče, noční hlídače a podobné práce, protože vím, že oni hlavně nechtěli dělat podřadné úředníky. Jeden můj tehdejší, taky vyhozený přítel tehdy nemohl pochopit, jak mohu každý den v 7 hodin ráno chodit do práce. Preferoval (a ostatní také) jistotu volnosti 24-hodinových směn v kotelně. Plně jsem to respek-

toval a respektuji, jenom odmítám, aby právě toto bylo kritériem toho, kdo byl a kdo nebyl v 70. letech perzekuován.

Můj tehdejší nezáměr o Chartu 77 by měl být interpretován jako osobní preference. Já jsem si opravdu tehdy myslel, že tudy cesta nevede. Nic více a nic méně. A také jsem přesvědčen, že nevedla.

8. Jednou věcí bylo individuální hospodské nadávání na komunismus (nebo „kodetovský“ odpor ke komunismu demonstrováný ex-post v Hřebejkovských Pelíškách, když už se to smělo), druhou věcí bylo něco neindividuálního, tedy organizovaného pro větší počet lidí. To druhé bylo u nás cílevědomou propagandou zúženo na aktivitu Charty 77. Můj tehdejší nezáměr o Chartu 77 by měl být interpretován jako osobní preference. Já jsem si opravdu tehdy myslel, že tudy cesta nevede. Nic více a nic méně. A také jsem přesvědčen, že nevedla.

Asi šest nebo sedm let jsem zkoušel něco jiného. Na pomezí oficiálního a neoficiálního jsem organizoval – v roli vědeckého tajemníka bankovní pobočky ČSVTS (Československé vědecko-technické společnosti), této trpěné, ale přesto různými způsoby aktivní, a proto užitečné organizace, častěji technické než ekonomické inteligence – pravidelné měsíční semináře pod hlavičkou „Ekonomického modelování“. Zúčastňovalo se jich až sto lidí, z projevů na těchto akcích jsem dvakrát ročně vydával „sborník“ v několika stech exemplářů (v tiráži bylo uvedeno nižší číslo, protože to nesmělo překročit počet členů bankovní ČSVTS). Na seminářích vystupovala řada členů prvních polistop-

padových vlád – Kočárník, Dyba, Dlouhý, Ježek, Stráský, náměstků ministrů, bankéřů atd. Nemluvme o disentu, ale vím, že mnoho pražských ekonomů zvažovalo, zda se tam svou účastí chce nebo nechce kompromitovat. Vystoupil tam i dnešní prezident republiky Miloš Zeman. Semináře byly zakázány z nejvyšších politických míst až – v relativně už mírnějším období – roku 1986. Formovala se tam zcela jasně skupina lidí, kteří byli po listopadu 1989 schopni vstoupit do významných politických funkcí.

Význam toho není důvod zveličovat, ale ani umenšovat. Mimo jiné to – minimálně – ukazuje, že byly různé formy mimooficiálních a mimorežimových aktivit. Proud aktivního nesouhlasu s komunismem byl široký. S nacismem nebojovali pouze partyzáni, s komunismem pouze chartisté. První neporazili nacismus, druhí neporazili komunismus.

9. Ve svém projevu ve Washingtonu jsem při předávání této ceny mimo jiné zdůraznil nutnost „bojovat s komunismem v jeho nových převlecích“. Považuji to za naprosto klí-

čové. Starý komunismus se už nevrátí. Nové komunismy však už jsou velmi blízko. Kdo to nevidí a necítí, ten demonstruje jednu jedinou, smutnou věc: že přes veškerou siláckost svých výroků komunismus nepochopil.

10. Právě s tím se musíme my, kteří jsme ho snad pochopili, nesmiřitelně utkávat. Snad k tomu přispěje i smutná kauza, kterou vyvolal ti, kteří ani ten starý komunismus nepochopili. Natož aby chápali nové dnešní hrozby.

Institut Václava Klause, 14. října 2013.

Rehabilitace oxidu uhličitého

Dieter Ameling
emeritní prezident
německého ocelářského
sdružení

V německém časopise Spiegel bylo před nedávnem publikováno stanovisko renomovaného meteorologa Hanse von Storch, které jasně říká, že již patnáct let nedochází k oteplování země. Střední hodnoty dat získaných Německou meteorologickou službou (DWD – Deutscher Wetterdienst) prokazují dokonce pokles teplot. Děje se tak i přesto, že hodnoty oxidu uhličitého i nadále rok od roku rovnoměrně stoupají.

Nevinný CO₂

Z toho vyplývá, že neexistuje bezprostřední souvislost mezi stoupajícím objemem oxidu uhličitého ve vzduchu a nárůstem teplot. Von Storch zastává názor, že v prognózách klimatologů věží zásadní chyba a předpovědi musí být přehodnoceny.

Je nejvyšší čas přestat se „zákazem“ oxidu uhličitého, a to se všemi důsledky, které z toho vyplývají:

- přehodnocení opatření vedoucích ke snížení obsahu oxidu uhličitého. Naše klimatické podmínky se snížením objemu oxidu uhličitého nezachovávají. Podnebí se ovlivnit nedá. Ke klimatickým změnám bude docházet, dokud se země bude točit;
- přehodnocení nových směrů v energetice, jehož zásadním principem má být definitivní červená pro obnovitelné zdroje energie. Odstup od jaderné energetiky však přehodnocen být nemá;
- přehodnocení mezních hodnot oxidu uhličitého v automobilovém průmyslu;
- důsledná realizace všech smysluplných národohospodářských a podnikových opatření vedoucích k využití fosilních zdrojů energie s cílem vyšší efektivity získávání energie.

Nelze opomenout, že revoluce v energetice – navrhovaná etickou komisí – byla zpochybněna kancléřkou Angelou Merkelovou. Ministr životního prostředí Peter

Altmaier se obává, že přechod na obnovitelné zdroje energie si vyžádá náklady překračující miliardu euro. Energetická revoluce je a bude stále dražší. Heslo Zelených „budovat obnovitelné zdroje, ať to stojí, co to stojí“ vede k deindustrializaci Německa.

Energetická revoluce je a bude stále dražší. Heslo Zelených „budovat obnovitelné zdroje, ať to stojí, co to stojí“ vede k deindustrializaci Německa.

Kabinet od Altmaiera požaduje, aby zabránil nárůstu cen energie nebo aby dosáhl přinejmenším toho, že zodpovědnost za tento nárůst nebude přikládána spolkové vládě. To však není v Altmaierových silách. Nové účty za elektřinu by se v příštím roce mohly stát politickou i hospodářskou katastrofou. Cena za elektřinu získanou z obnovitelných zdrojů činí v tomto roce 5,3 centů za kilowatthodinu. Neomezený rozvoj především fotovoltaiky povede k tomu, že tato částka stoupne v roce 2014 na zhruba 7 centů za kilowatthodinu. Finanční zatížení domácností (tři osoby, 3500 kilowatthodin ročně) tak vzroste z dosavadních 186 euro ročně na zhruba 245 euro. Podaří-li se dosáhnout nových cílů v energetice, což znamená, že např. v roce 2030 by mělo být dosaženo padesátiprocentního podílu obnovitelných zdrojů energie, zatížení domácností stoupne na více než 500 euro ročně. A to je nemilosrdné ničení kupní síly.

Přehodnocení směrů v energetice

Konečně se přihlásil o slovo také průmysl – a ten bije na poplach. Energetická revoluce znamená krok vedle i z mezinárodního hlediska. Německá cesta nenachází další příznivce. Doma i v zahraničí je zcela patrné, že dřívější přísliby našich politiků, jejichž výsledkem měla být energetická revoluce de facto zadarmo, byly jen předehrou budoucí nepříznivé situace. Klimatologická politika, tak jak je uplatňovaná v Německu, je kritizována jako typická situace, kdy přání je otcem myšlenky. Platíme až příliš za špatný

výsledek. Jsme vedle jak ta jedle. Situaci vidí stejně i evropský komisař pro energetiku Günther Oettinger. Německo dává v sázku svoji konkurenceschopnost. Naše ceny za energii v oblasti průmyslu se řadí k nejvyšším na světě.

Energeticky náročná průmyslová odvětví (ocel, kovy, papír, cement, chemie, keramika) dosáhla svých hranic. Jejich konkurenceschopnost v mezinárodním měřítku je vysoce ohrožena. Energeticky náročná výroba stahuje své investice. Dalším problémem je, že v jejich plánech do budoucna chybí alespoň minimální jistota. Investice do nové vysoké pece se musí vyplatit během celých třiceti let jejího provozu.

Není pravděpodobné, že by se v Německu ještě někdy budovaly nové ocelárny, velká chemička nebo továrna na karbonová vlákna. Kdo má možnost volby, přikloní se k lokálním s nízkými náklady na energii.

Zahraniční investice v Německu se výrazně snížily. Dle statistik jsme spadli na 39. místo. Oproti tomu silně vzrostly německé investice v zahraničí. Kdo má možnost volby, půjde nejspíš jinam. Podaří-li se ve Spojených státech díky frakování zvýšit produkci zemního plynu, cena za elektřinu tam bude čtyřikrát nižší.

Je samozřejmě důležité, aby automobilový průmysl dodával energeticky optimálně přizpůsobené vozy. I v při výrobě automobilů je však nutné dbát zásadních pravidel národního a podnikového hospodářství. Jinak budou nové vozy příliš drahé. Studie Rýnsko-vestfálské technické univerzity v Cáchách (*Rheinisch-Westfälische Technische Hochschule Aachen*) vyčíslila nárůst ceny při hraniční hodnotě 95 g oxidu uhličitého na metr krychlový na 2800 až 3600 euro. Další náklady zabraňují konkurenceschopnosti mimo Evropu. Evropský automobilový průmysl ztratí svoji úlohu na světových trzích.

Deindustrializace Německa vede ke snižování životní úrovně, k oslabení sociální struktury. Postavení našeho průmyslu se velice rychle blíží situaci v Anglii a Francii.

*Frankfurter Allgemeine Zeitung 7.8.2013.
Z němčiny přeložila Alice Felkelová.*

OTÁZKA IVK

Jaké vidíte východisko z povolební situace?

V ČR proběhly předčasné volby. V předčasném termínu se konaly proto, že někdejší vládní koalice, která disponovala na počátku volebního období téměř ústavní většinou, ztratila v PSP nadpoloviční převahu a nenašel se nikdo jiný, kdo by byl schopen sestavit nějakou jinou. Předčasné volby měly tento problém vyřešit a poskytnout novou vládní většinu a tím i potřebnou politickou stabilitu. Domníváte se, že volby takové řešení poskytly? Dosavadní vládní koalice nezískala dohromady ani 20 % hlasů, vítěz voleb pouze málo přes dvacet, ve sněmovně zasednou desítky poslanců nových uskupení, se kterými dosud nejsou žádné zkušenosti. Jaké vidíte východisko z této povolební situace?

Viliam Buchert
novinář

Po každých volbách v ČR se objeví názory, že je potřeba změnit volební systém. Důvod tohoto přání je jednoduchý – již dlouhé roky v podstatě není možné vytvořit stabilní vládu. Změna volebního systému, například na většinový, nebo alespoň s více většinovými prvky, v případě Česka ale nic nevyřeší. Na něco podobného je potřeba mít silné, velké strany. Jenže u nás jsme svědky opačného trendu – rychle se rozpadá celý stranický systém. Politická scéna je čím dál více fragmentována a atomizována a její vývoj kopíruje dění ve společnosti. Určitá ideová kompaktnost, která dokázala udržet pohromadě poměrně velké skupiny lidí jako příznivce a podporovatele různých stran, se ztrácí v moři názorové roztržitosti a pseudodemokratickém tlachání na sociálních sítích.

V roce 2010 i 2013 vyhrála volby do Poslanecké sněmovny ČSSD, ale vždy jen o několik procent. Vítězná strana tím postupně oslabuje. Dokonale se to povedlo kdysi další velké a vlivné straně, ODS. Na politickém kolbišti tak neustále dostávají prostor nové strany populistické, extrémistické, oligarchické či na jedno-dvě použití. Systém je tím dál a dál rozbíjen: nikdo není dostatečně silný, nikdo není dostatečně slabý. Téměř půlku současné sněmovny tvoří nové strany a hnutí – TOP 09, Úsvit, ANO. Nejstarší z nich jsou pouhé čtyři roky. Poměrně dost procent sesbíraly další strany, které také ještě chodí do politické školky – Piráti, Zemanovci. Nejstabilnějším českým politickým subjektem jsou tedy komunisté, jejichž existence současně blokuje vytvoření různých koalic. Rozdrobenost české politické scény bude podle všeho dále pokračovat a na to je krátká a změna volebního systému. Nezbyvá než počkat, až i voliči pochopí, že tudy cesta nevede. Mám ale obavy, že cesta to bude ještě pořádně dlouhá a bude bolet.

Lenka Zlámalová
komentátorka

Společnost si v posledních letech uhnala frustraci a začala se topit v nihilismu. Ve veřejném prostoru se rozšířila atmosféra, že žijeme v upadající rozkradené zkorumpo-

vané zemi. Přes dlouhou recesi posledních let ta nálada neodpovídá skutečnému stavu. Rychlý růst životní úrovně, na který byli lidé zvyklí, se sice zastavil. Žádné společenské skupině se ale výrazně nepropadl životní standard. Jen pro srovnání. V sousedním Německu, kde se lidé cítí momentálně velmi spokojeni, v posledních deseti letech více méně stagnovaly reálné příjmy.

V politice ale rozhodují dojmy, nikoliv fakta. Takže atmosféra frustrace logicky vytvořila poptávku po protestních, protisystémových hnutích, která se na ní svezou. Nového mesiáše, který konečně udělá pořádek, si lidé vyprojektovali do miliardáře a novopečeného vlastníka vlivných médií Andreje Babiše. On je jednoznačným vítězem voleb, přestože rozložená sociální demokracie získala o pár procent víc. Pro další směřování země je nebezpečné, že protestní strany dokázaly přitáhnout i značnou část středních vrstev a dokonce elit. Pokud jsou tyto společenské skupiny ochotny dát hlas někomu, kdo kritizuje celý polistopadový vývoj, je to bod zlomu.

Andrej Babiš bude tím, kdo bude v příštích měsících udávat tón v politice. To už ukázaly první povolební dny, kdy fakticky rozhodl o vývoji událostí v ČSSD, když se postavil za Bohuslava Sobotku. Dilema ČSSD bylo jasné: kdo má Babiše, má vládu. Předseda ANO se mohl držet v ústraní a jen zvedat prst nahoru a dolů. Pokud sociální demokraté nechají Andreje Babiše mimo vládu, dávají mu příležitost pokračovat v jeho protestní politice a otevírají mu prostor k vítězství v dalších předčasných volbách, které se dají v nestabilní poslanecké sněmovně očekávat.

Michal Kubát
proděkan FSV UK

Východisko z povolební situace vidím dost pesimisticky. Bude velmi obtížné sestavit stabilní a funkční vládu. Hrozí další předčasné volby. Hlavními riziky dalšího vývoje jsou krize „tradičních“ stran a vzestup stran „nových“, které jsou ideologicky a programově nečitelné a vnitřně nejednotné, a dále působení prezidenta republiky, který má mocenské ambice překračující hranice parlamentního režimu (ČR je skutečně parlamentním, nikoliv poloprezidentským režimem).

Pokud se nepodaří konsolidovat vládnutí a „tradiční“ politické strany, hrozí úplný rozpad stranického systému. Je třeba si přitom uvědomit, že politické stranictví je základ-

Miloslav Bednář
Filosofický ústav AV ČR

Po volbách jsme v situaci, kdy fatálně oslabila pravice a zřetelně posílila levice, včetně parlamentního nástupu populistických, a proto tak či onak levicově zabarvených hnutí, jež se vyznačují nedemokratickým, vůdcovským způsobem rozhodování. Hnutí ANO je očividně antipolitické. Stát je totiž podle jeho vůdce, sponzora a faktického vítěze voleb firma. Prospěch jeho firem je cílem vstupu do politiky.

Takový stav ohrožuje samotnou existenci politického prostoru v ČR. Je proto na čase demokratickou politiku věrohodně rehabilitovat. To se stane tehdy, až politické strany účinně vyloučí své prorůstání firemními strukturami, jež ve svůj prospěch odsávají veřejné finance tím, že infiltrací politických stran řídí rozhodování na úrovni samosprávy a státní správy.

Toho lze dosáhnout, jedině když se strany při sestavování volebních kandidátek otevřou veřejnosti po americkém vzoru. To znamená, že nečlenové strany coby její příznivci rozhodují o pořadí na kandidátkách stejně jako členové. Mají tedy většinu a zákulisní dohody se tím účinně paralyzují. Podle zkušeností Strany svobodných občanů se tento způsob rozhodování osvědčuje i v našich podmínkách.

To je ale dlouhodobé východisko z dnešní slepé politické uličky. V kratším časovém horizontu se zřejmě rozštěpí nejen ČSSD, ale i Hnutí ANO. Vláda bude slabá, a moc přímo voleného prezidenta tím jen posílí. Takový stav nemusí být krátkodobý, ale dočasným východiskem zřejmě je.

ním kamenem demokracie. Demokratickou politiku nelze nahradit žádnou „odborností“ (ANO), vůdcovstvím (prezident Zeman), ani referendy (Úsvit). Konsolidovat vládnutí a stranickou politiku lze především vhodným ústavním inženýrstvím, tj. takovou reformou českého parlamentního režimu, která jej stabilizuje a zefektivní. Jen tak se lze vyvarovat „politické korupce“, která je jednou z hlavních příčin současného stavu. V žádném případě však nelze sázet na posilování prezidentství, a to jak konkrétně, tj. ve smyslu vzhlížení k prezidentovi Zemanovi, tak obecně, tj. ve smyslu deformování parlamentního režimu posilováním instituce prezidenta republiky.

Politické strany by měly usilovat o politiku založenou na jasných ideových či ideologických základech. Jakkoliv k politice přirozeně patří „boj o moc“, tento boj nemůže

mít podobu čistě zájmovou (prostý bezobsažný boj o funkce), musí mít podobu ideologickou. Pochopitelně nemám na mysli ideologie ve smyslu všeobjímajících a uzavřených jediných pravd (marxismus-leninismus, fašismus apod.), nýbrž ideologie ve smyslu umírněných politických doktrín, které se utkávají v demokratické soutěži.

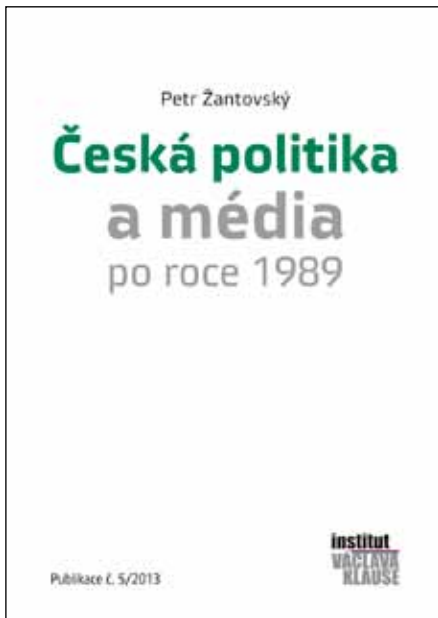
Ondřej Šlechta

Centrum pro bezpečnostní analýzy a prevenci

Při příštím sestavování vlády bude hrát stěžejní úlohu zcela nový subjekt původně podnikatelského rázu. To je velmi silný vzkaz letošních parlamentních voleb a šok

pro český politický systém, jehož mapa se zcela překreslí. Druhou zásadní zprávou je, že hnutí ANO přetáhlo velké množství voličů tradičním pravicovým stranám, což se pro budoucí vývoj ukáže jako důležité, byť je poněkud paradoxní, že Babišovy podniky jsou zároveň příjemci rozsáhlých dotací. Na pravicového voliče příliš nezašla mediální kampaň, jež před volbami zdůrazňovala Babišovy styky s StB. Může to znamenat jediné – antikomunismus již nemobilizuje tak jako dříve a bude na jednotlivých politických stranách, jak s tímto závěrem naloží do budoucna. Evidentně se všechno točí kolem ANO, takže je důležité, aby skutečně vstoupilo do vlády. Není možné získat více než 18 % hlasů voličů a nemít se k vládní zodpovědnosti, to by bylo nebezpečné hazardování se stabilitou celého systému. ■

NOVINKA

Institut Václava Klause nabízí knížku **Petra Žantovského „Česká politika a média po roce 1989“** (2013). Knižka analyzuje jednotlivá období české politiky a žurnalistiky od pádu komunismu do současnosti: epochu přelomu (1989–1992), nový český stát (1993–1996), epochu procitnutí (1996–2002), epochu dozrávání (2003–2006), nové výzvy (2006–2010) a období 2010–2013. Autor nepíše o tom, jak by média měla či neměla vypadat, ale jen o tom, co média jsou a nejsou. Jde o knihu, která se zabývá vzájemným dotykem dvou světů: politiky a žurnalistiky. Předmluvu ke knížce napsal **Václav Klaus**.

175 stran, 100 Kč

objednávky na:

www.institutvk.cz, e-mail: cep@cepin.cz

NABÍZÍME

Institut Václava Klause nabízí sborník č. 4/2013 „**Margaret Thatcherová, 1925–2013**“, do něhož přispěli **Václav Klaus, Hynek Fajmon, Alexandr Tomský, Charles Moore, Christopher Moncton a Lukáš Petřík**. V přílohách jsou úryvky z díla Margaret Thatcherové: projev v Bruggách z 20. září 1988, úryvek z „Roky na Downing Street“ o pádu komunismu a sjednocení Německa a úryvek z „Umění vládnout“ zachycující vzpomínky na Prahu.

126 stran, 100 Kč

objednávky na:

www.institutvk.cz, e-mail: cep@cepin.cz

Klausův úsvit nové republiky

Adam B. Bartoš
novinář

Václav Klaus sice tvrdí, že jeho poslední kniha není pouze jeho, ale autorského kolektivu (kdy jediná podepsaná kapitola je jeho předmluva) a tvrdí také, že kniha nepojednává o vystoupení ČR z EU (protože to se zabývá na posledních sedmi stranách, kdežto předchozích 220 stran se týká toho, jak bychom my sami měli řešit vlastní vnitropolitické problémy – nehledě na Unii). Přesto myslím, že si mohu po jejím přečtení dovolit zjednodušeně říci: Bohu díky, že to Klaus konečně řekl.

Až dosud jsme slyšeli spíše slova o tom, že naše členství v EU nemá alternativu, o vystoupení mluvil za Klausova prezidentování opatrně jen Petr Hájek a Ladislav Jakl. Prezident sám se podobným výrokům vyhýbal a s oblibou opakoval právě výše zmíněnou repliku.

Jisté nakročení tímto směrem bylo lze sledovat při jeho projevu na konferenci v britském Windsoru dne 14. září 2013.

„Musíme provést zásadní změny a provést radikální diskontinuitu s dosavadním stavem. My – všichni dohromady – musíme začít organizovat radikální přeměnu institucionálního uspořádání EU nebo – individuálně – z EU vystoupit. Žádná třetí cesta neexistuje. Pasivní alternativou je pokračování v přijímání všech velmi nekonservativních a nedemokratických direktiv, které přicházejí z Bruselu a pokračování v budování všech možných i nemožných fiskálních, bankovních a politických unií místo toho, abychom se vrátili k demokracii a k národnímu státu,“ řekl tehdy Klaus v Británii.

Chystal jsem se už už o tomto jeho výroku napsat krátký článek, když tu náhle do českého mediálního prostoru spadla bomba. Rozhovor pro MF DNES, který upozorňoval na čerstvě dopsanou knihu, kterou Klaus pár dní na to oficiálně představil. Ta výše řečené potvrdila, umocnila a podložila argumenty.

Jmenuje se „Česká republika na rozcestí: Čas rozhodnutí“, Klaus ji nepsal sám a není jen o vystoupení z EU, ale tohle uvádění na pravou míru už novináře příliš nezajímá. Dokonce i já na ni hledím takto zjednodušeně, avšak ne proto, abych ji jako někteří mí kolegové novináři skandalizoval či protože bych nedoceňoval vše, co v ní je, ale právě proto, že tento její závěr (vystoupení z EU ne jako tabu, ale jako legitimní strategie našeho přístupu k Unii) považuji za nejdůležitější sdělení knihy.

Do kamene tesat

Tím rozhodně nemyslím, že by to ostatní, co závěru předchází, nebylo důležité. Ve skutečnosti by se mnohé teze daly tesat do kamene, ale úplný závěr knihy připomíná, že bez vyřešení našeho vztahu k EU si ani s těmito tezemi (dokonce ani s jejich realizací) nevystačíme, protože na jejich provedení potřebujeme svobodný prostor, který nyní nemáme. Dobrým příkladem je Maďarsko, kde sice mají odvahu zavádět mnohá smysluplná opatření (mají dobré teze a mnohé tyto dobré teze proměnili v čin), ale jsou posléze Unii nuceni své skvělé zákony pod nátlakem rušit, odvolávat a rozmělnovat. Proto jsem přesvědčen, že je třeba koncem knihy začít – vystoupit z EU a pak provádět opatření v knize naznačená.

Prvních zhruba 60 stran se zabývá popisem stavu české ekonomiky a všímá si negativního vývoje posledních let. Druhým největším přínosem knihy je ale fakt, že není jen o ekonomice, ale že po těchto 60 stranách věnovaných hospodářství následuje dalších 40 stran zabývajících se postupným rozkladem politického a společenského systému. Podle autorů knihy mají na vznik a trvání současné krize tyto společenské a politické faktory nemalý vliv.

Václav Klaus se rozhodl přesvědčit Českou republiku o účelnosti vystoupení z EU, čímž chce nejen vrátit zemi nezávislost a prosperitu, ale ještě navíc doufá, že se splní jeho sen – pokusit se změnit EU.

Právě tyto pasáže představují to nejcennější, co kniha obsahuje – dávají totiž dnes už téměř neexistující pravici do ruky témata, která jí tak zoufale chybí a jejichž hájení a prosazování přitom téměř zaručuje příznivý volební výsledek. Jsou to navíc témata ryze pravicová, takže případná staronová pravice nemusí vymýšlet nic nového – stačí se navrátit k tomu, co bylo (právě o tom vlastně VK tehdy ve Windsoru mluvil). Jsou to na první pohled triviální pravdy, na jejichž nesmírný dosah jsme ale už téměř zapomněli. Strana, která je bude jasně artikulovat a která jim dá potřebnou důležitost (tak aby nezapadla mezi sliby ekonomického rázu), s nimi může výrazně zabodovat. Jsem přesvědčen, že – mimochodem velmi široké – téma rodiny bude tématem příštích voleb.

IVK to ví a věnuje se tak kritice rozkladu rodiny coby projevu i důsledku dnešní krize – kritizuje úpadek manželství, homosexuální pokus tento institut vytunelovat, klesající porodnost i uspokojení levicových intelektuálů nad tímto naším vymíráním, stejně jako vznik jednočlenných domácností. Věnuje se také krizi vzdělávání, kdy

na jedné straně dochází k devalvaci vysokého školství, k chrlení nadbytku vysokoškolsky vzdělaných v umělých oborech, o které nikdo nemá zájem a kdy na druhé straně panuje neúcta k tradičním řemeslům a učnovství a nedostatek kvalifikované síly v technických a manuálních profesích.

Všímá si také krize politického systému – jak stran samotných (úpadku stranictví), ale i jakéhosi nevládnutí či spíše paralýzy vládnutí. Kromě politických stran a moci zákonodárné je ochromena i exekutiva a justice a absenci skutečných a nosných politických témat nahrazují kvazipolitická témata, jako je boj proti korupci. Výborná je zmínka o nátlakových nevládních organizacích, které se snaží přebírat agendy státních úřadů (a konkrétní zmínka, jako jeden příklad za všechny, o Transparency International).

Brilantní analýza

Po části spíše popisné následuje část, která se snaží situaci analyzovat a hledá příčiny této krize – opět nejprve krize ekonomické, poté politicko-společenské. Jako člověk, kterého vždy spíše zajímaly ony problémy společenské než ekonomického rázu, se chci v této recenzi věnovat spíše těm prvním, ačkoli i já jsem v „ekonomických“ kapitolách ocenil různé pasáže – například podrobnější analýzu pseudotématu boje proti korupci či pasáže, které si všímají toho, jak je současný český průmysl postaven spíše na subdodávkách pro nadnárodní firmy, zatímco skutečný český kapitál s primárními zájmy u nás je slabý. To souvisí i s nekonečným sporem o privatizaci, kdy je Klausovi neprávem vyčítáno, že rozprodal „rodinné stříbro“ do cizích rukou, přičemž privatizace byla právě naopak snahou tomuto rozprodávání zabránit a ti, kdo české firmy rozprodávali se rekrutovali naopak z tábora Klausových odpůrců. Dokonce se tak dělo ještě v roce 1997 právě vinou tehdy pravdoláskou ovládané ČNB, která záměrně vyvolala ekonomickou krizi, kterou – dodávám já – zabil dvě mouchy jednou ranou: podařilo se jí shodit Klausovu vládu a ještě nesmyslnými regulacemi navíc finančně zdecimovat řadu českých podniků, které pak spadly téměř zadarmo do klína zahraničním společnostem, jak IVK popisuje (s. 150 a 155).

Byla-li místa, která jsem si v předešlých kapitolách na okrajích stran podtrhával na znamení souhlasu, od strany 158 jsem už podtrhával rovnou trojitě. Zmínky o „specificky české neodpovědnosti elit vůči vlastnímu státu“ (s. 158), o mentalitě „omezené suverenity“ (s. 159), o selhání politických elit, které se přou pouze o to, zda má země podléhat Bruselu, Berlínu, Moskvě či Washingtonu (s. 160), o nešťastné „nezávislosti“ orgánů činných v trestním řízení (s. 165) či nesmyslnosti boje proti kmotrům (s. 166), ať už je jejich autorem kdokoli z týmu IVK, jsou nadmíru

inspirativní a trefné. Vítám šikovný termín „demise západu“ (označující „cívěvedomou a organizovanou demontáž našich vlastních společenských struktur, tradičních hodnot a ctností“), který tolik stojí, dodávám já, v kontrastu s kýčovitým líčením vybájeného střetu civilizací, které nám nutí intelektuálové z CFR.

Škoda jen, že se kniha nezabývá tím, kdo a proč tuto cílevědomou demontáž provádí, stejně jako v pasážích o nebezpečí žití na dluh chybí dovysvětleno, že tuto „chrobnou závislost na rozpočtových deficitech“ nezpůsobují jen politici, ale že jsou k tomu celé státy záměrně vedeny až nuceny mezinárodními bankovními institucemi a bankéřskými rodinami s nimi skrytými, které na státech tímto způsobem parazitují – ale to autorům nemůžeme mít za zlé, o tom kniha primárně není.

Myšlenka, že islám není to hlavní nebezpečí (ale multikulturalismus jím bezesporu je), není u Klause nová a nehledejme za ní politickou korektnost ve vztahu k islámu, ale spíše politickou nekorektnost vůči tolik módnímu boji proti údajnému terorismu. Jak jsem napsal jindy a jinde, politicky nekorektní dnes není mluvit (jako Miloš Zeman) o naší nesmiřitelnosti vůči terorismu, ale o tom, že tento „boj s terorismem“ je podobná chiméra jako globální oteplování.

Odvážné kroky

Naznačila-li předchozí Klausova kniha (My, Evropa a svět), že je třeba velká (paradigmatická) změna, aby tímto výrokem tak trochu nečekaně skončila a některé věci nechala nevyříčené, čímž se stala spíše předmluvou k nějaké další knize, víme dnes, že tímto jejím pokračováním (nová kniha na tu starou koneckonců navazuje i graficky) je právě „Česká republika na rozcestí“, zvláště pak strany 201 a dál. Klausův tým v nich přináší návrh opatření, která by mohla výše popsané negativní jevy a trendy zmírnit a dokonce obrátit.

Po přečtení nástinu domácích transformačních změn (s. 207-214) pak lze jen litovat, že Václav Klaus s tímto programem nešel do voleb. Za jistých okolností by se s ním totiž daly vyhrát volby, protože nastoluje skutečné a zásadní otázky, na rozdíl od pseudotémat současných politických stran. Jenže kvůli mediálnímu nepřátelství by se v tak krátké době nemohl tento program dostat k voličům a účastnit se s ním těchto voleb by bylo jen plýtváním sil. „Nevěztství“ těchto myšlenek ve volbách, ke kterému by nutně z těchto praktických důvodů muselo dojít, by pak bylo druhou stranou zneužito k diskreditaci těchto idejí samotných.

Na druhou stranu zveřejnit takový program tři čtyři roky před volbami by se v případě jakékoli strany rovnalo sebevraždě, avšak v případě toho, co tým IVK navrhuje, je to možná dobře – společnost asi opravdu potřebuje ještě pár let na to, aby dokázala takto „paradigmatické“ návrhy změn vstřebat a ztotož-

nit se s nimi. Možná prezident čekal, že volby budou v řádném termínu, na ten knihu připravoval a předčasné volby v říjnu přišly nevhod. Je-li tomu tak, pak je rozhodnutí posečkat nakonec přece jen pragmatické.

Strany 215 až 225 jsou pak ty, které byly nejvíce medializovány a mediálně karikovány. Už jsem se zmínil, že je z jistých důvodů považují za klíčové a že jsou předpokladem pro to, aby se mohl realizovat v plné šíři „volební program IVK“.

**Klausova kniha bude jistě
karikována a kritizována.
První mediální výstřely proti ní
jsme už mohli slyšet. Pravda se ale
nedá umlčet.**

Zatímco Václav Klaus dříve tvrdil, že naše členství v EU nemá alternativu, dnes zná další dvě alternativy. Předkládá totiž celkem tři varianty našeho vztahu k EU. Tou první je pokračování dosavadního přístupu, který ale VK zároveň tak kritizuje, že je téměř nepředstavitelné, že by se s ním smířil. Druhá varianta je snaha o změnu EU – musela by to ale být změna zásadní, spočívající „v návratu před Maastricht“. To je Klausovo dlouhodobé téma a z toho i z jiných indicií se zdá, že jde o variantu, která by byla Václavu Klausovi nejbližší nebo alespoň pro něj nejzajímavější. Zatím ztroskotává na tom, že se v Evropě nenachází dostatečně silní spojenci, se kterými by se taková změna dala provést a že se pasivitou vyznačuje i velká část řadových Evropanů. Klaus vnímá, že se evropští politici k ničemu takovému nechystají a nic také neočekává ani od slíbeného britského referenda, kterému příliš nevěří. A euroskeptické strany ve středně velkých nebo malých zemích EU i přes své dobré výsledky (Rakousko apod.) na takový úkol nestačí. Záleží především na velkých zemích, například na Německu, které je motorem EU. Jenže to se k žádné změně nechystá, jak naznačilo i vítězství Angely Merkelové před několika týdny. Podle IVK je tudíž představa vytvoření koalice obdobně smýšlejících menších zemí, které by prosazovaly reformy EU, iluzorní. Takové změny jdou totiž proti zájmům určitých velmocí (Německo, Francie) a bylo by naivní si myslet, že ty by s něčím takovým souhlasily.

Právě proto je tedy varianta č. 2 během na dlouhou trať. I během tohoto běhu se sice dá pracovat kýženým směrem, například využít nálad obyvatelstva ČR, které je významně proti vstupu země do eurozóny, ale racionálnější než čekat a doufat je varianta č. 3.

Varianta třetí je vystoupení z Evropské unie. Na jednu stranu se zdá, že tuto variantu VK do výčtu umístil až po vášnivé debatě v IVK, kdy řada členů jeho týmu preferuje právě tuto možnost, ačkoli VK sám by raději alternativu č. 2. VK totiž možnost opuštění EU dlouhodobě vylučoval a i nyní, po kritice

z řad médií se zdá, jakoby tuto tezi trochu bagatelizoval, když upozorňuje, že nejde o hlavní poselství knihy. Co naplat, je to ale hlavně logický důsledek všeho toho, co se v knize píše, a tak Václav Klaus nejspíše úspěšně „adoptoval“ myšlenku, že změny, které IVK nabízí, jsou s naším členstvím v EU neslučitelné a že „naše členství v EU je základní překážkou, která brání jakémukoli pohybu vpřed“.

Vystoupení a transformace EU

Kdo tuto myšlenku nakonec prosadil a do jaké míry se s ní Václav Klaus identifikuje, není nakonec rozhodující. Klíčové je, že svým jménem toto kolektivní dílo zaštitil a nikdo mu už tuto myšlenku neodpáře, ať už se VK s variantou č. 3 ztotožňuje více či méně.

A možná je to vše ještě trochu jinak. Možná VK akceptoval alternativu č. 3, protože v ní vidí možný nástroj k naplnění alternativy č. 2. Možná je klíčem k pochopení Klausovy změny názoru strana 221, kde čteme, že „vypracovat a uskutečnit proces vystoupení pro relativně stabilní, byť neprosperující zemi, jako je naše, by mohlo být velmi přínosným experimentem, který Evropská unie nutně potřebuje.“

Možná právě to tedy nakonec rozhodlo, protože takový scénář by vlastně byl předpokladem pro možnou reformu EU, měl by odstartovat jakýsi obrodný proces, který by zachvátil celý kontinent. Hádám, že to by se Václavu Klausovi líbilo ze všeho ▶

Předplatné na rok 2014

Předplatné IVK zahrnuje pravidelný newsletter, sborníky a ostatní publikace, pozvánky na semináře.

Základní cena předplatného je 660 Kč.

Studentské předplatné 330 Kč.

institut
VÁCLAVA
KLAUSE

predplatne@institutvk.cz

nejvíce. Ostatně soudím, že by mu taková role i slušela. Jednou už ukázkově rozdělil federaci, proč by se mu to nemohlo podařit i v tomto případě? Rozhodně si zatím nemůžeme představit nikoho jiného na tomto místě, kdo by byl pro takový úkol vhodnějším adeptem.

V některých starších textech jsem naznačoval, že Václav Klaus má možná ambice zreformovat Evropskou unii. Takové indicie bychom našli například ve výročních některých vlivných osobností (například návštěva miliardáře Forbese v Praze, který „prorokoval“, že VK sehraje velkou roli v přeměně Evropy – přeje si to Forbes, nebo to ví? – a v jehož novém časopise vyšel téměř symbolicky – protože na den přesně dva roky po Klausově podpisu Lisabonu – jeho rozhovor o tom, že by EU potřebovala naši „sametovou revoluci“) či dokonce v už zmiňované knize „My, Evropa a svět“, kdy VK hned na dvou místech cituje bonmot Milтона Friedmana, že by VK byl vhodný adept na rozdělení společné evropské měny, když se mu to tak povedlo s tou československou. Mohl-li se někdo domnívat, že v těchto návěstích se skrývá něco o budoucí Klausově roli, může mu připadat nynější exprezidentovo nepřímé zavelení k odchodu z EU jako změna plánu či něco, co do původního plánu nezapadá. Ale ono to spolu může dočela dobře souviset.

Vystoupení z EU totiž vůbec nemusí být jednostranným krokem s (pro nás) fatálními důsledky, ale může proběhnout kooperativně a v oboustranném zájmu (s. 225). A když čteme, že „vyjednat způsob a podmínky našeho vystoupení z EU je nepochybně racionálnější, než doufat v prosazení radikálních změn, které bychom nutně potřebovali, na evropské úrovni“, zdá se mi, že se exprezident už definitivně rozhodl a že otázka, co s ním bude dál, je vyřešena. Přece nikdo nevěřil, že bude dlít v zámečku a přednášet po světě...

Václav Klaus se rozhodl přesvědčit Českou republiku o účelnosti vystoupení z EU, čímž chce nejen vrátit zemi nezávislost a prosperitu, ale ještě navíc doufá, že se splní jeho sen – pokusit se změnit EU. Bude její Klausova reforma spočívat v tom, že provede ukázkové vystoupení země z EU a donutí tak Brusel ke změnám, na které by jinak nepřistoupil? Nechme se překvapit.

Éra nové republiky

Většina posledních knih VK má to nejdůležitější sdělení právě na samotném konci. I zde proto přichází to nejdůležitější v samém zakončení knihy – jakýsi závěr závěru. Jmenuje se „Shrnuto a podtrženo“ (s. 228–231).

„Vnitřní obroda EU, která by odpovídala našim představám, námi pravděpodobně prosaditelná není, i když o ni usilovat musíme. Nebude-li se nám to dařit, nedospějí-li ke stejným závěrům i další země..., budeme muset EU opustit. Byl by to nutný předpo-

klad pro start naší nové renesance,“ shrnuje a podtrhuje prezident (s. 230).

Klaus, který byl vždy mistrem v používání silných výroků a propagátorem slovních spojení s velmi emotivním nábojem a nebývalým marketinkovým dosahem, přichází s několika takovými i v této knize. Je to například slovo „eurokapitalismus“, jehož pravidelné používání prý zvažuje. Je jím i „renesance“. A je jím „nová republika“.

Jsou to slova, se kterými člověk i podvědomě může spojovat jisté naděje a očekávání. Klaus sice ještě nevyhlašuje éru nové republiky, protože cesta k ní je dlouhá, ale opět téměř symbolicky, protože jen den před 11. zářím, toto sousloví vypouští na veřejnost, což by se dalo při troše fantazie považovat za minimálně jakýsi úsvit této nové éry.

Klaus nabízí hodně. Neslibuje modré z nebe, sám připouští, že by šlo o experiment. Jeho první experiment byl ale úspěšný. A i předkládané argumenty nového experimentu jsou silné a stojí za zkoumání.

O tom, že přijde, netřeba pochybovat, protože vystoupení z EU je něco, co většina z nás (nemyslím ty odrodilé, kteří jsou na institucích EU finančně i jinak zainteresováni) tak nějak uvnitř cítí jako správné. I dosavadní příznivci integrace musí zpozornět, když vidí smutný obrázek toho, kam jejich idealizovaná EU došla – že její ideje v praxi znamenají například to, co se už několik měsíců děje ve Francii a o čem nás naše média raději neinformují – nucování agendy homosexuality, ničení institutu manželství, brutální policejní zákroky proti těm, kteří obhajují tradiční rodinu, masové zatýkání, bití lidí. Právě zde Unie ukazuje svoji pravou, totalitní, tvář.

Klausova kniha bude jistě karikována a kritizována. První mediální výstřely proti ní jsme už mohli slyšet. Pravda se ale nedá umlčet, a tak i hlavní sdělení této knihy, že totiž chceme-li učinit potřebné změny, musíme EU opustit, bude od této chvíle žít svým životem – a jsem přesvědčen, že bude jen a jen silít. Někteří se mohou vysmívat tomu, že Klausova ambice je přehnaná a nesetká se s úspěchem, ale cožpak nepotřebujeme jako sůl právě takové silné a ambiciózní vůdce, kteří nevidí jen na konec volebního období, ale na několik takových období dopředu? A kteří sice nemají a nemohou mít jistotu, že jejich úsilí bude korunováno úspěchem, ale zas a znovu ho z nějakého pocitu odpovědnosti vůči vlastní podstatě a prokazují tak obdivuhodnou odvahu, pracovitost a vizionářství?

Ať si o všem, co nám v knize IVK nabízí, myslíme cokoli, jedno je jisté – naplnění jeho „volebního programu“ by bylo skutečnou revolucí v dobrém slova smyslu. Mnozí z politiků či spíše těch, co by se rádi do politiky dostali, volají po novém „listopadu“, mnozí si přejí podobně silnou změnu jako v roce 1989, ale přitom slibují jen kosmetické změny či úpravy volebního systému (a lá Janeček). Chtěli by vyhnat lidi do ulic, ale vlastně neví, proč a co by jim měli nabídnout.

Klaus nabízí hodně. Neslibuje modré z nebe, sám připouští, že by šlo o experiment. Jeho první experiment byl ale úspěšný. A i předkládané argumenty nového experimentu jsou silné a stojí za zkoumání. Nabízí něco, čemu se sice jiní mohou vysmívat, ale protože tito sami nic adekvátního nenabízí, jeho nabídka je o to vážnější. Je to první skutečně relevantní plán do budoucna, plán pro český národ. Je to téměř „baťovský“ plán na silnou, zdravou, sebevědomou a hlavně suverénní republiku. Novou republiku.

freeglobe.parlamentnilisty.cz
20. října 2013.

Nakladatelství **Fragment** nabízí knihu **Václava Klause a kolektivu „Česká republika na rozcestí – čas rozhodnutí“ (2013).**

Tématem knihy je dlouhodobě neuspokojivý vývoj české ekonomiky a jeho hluboké hospodářské, společenské a politické příčiny. Část A zkoumá naši ekonomickou a společensko-politickou realitu. Část B analyzuje hlavní příčiny naší dnešní krize. Část C hledá východiska a formuluje náměty pro adekvátní reakci na dnešní problémy, včetně radikálního doporučení ohledně našeho postavení v EU.

232 stran, objednávky na www.fragment.cz